

ROLF FLADBY & HARALD WINGE (red.): Lokalhistorie i emning. Fra idé til bok. Oslo, Universitetsforlaget, 1984. 172 s. 115 nkr.

Bogens hovedtitel betyder lokalhistorie i praksis, og den har til formål at skabe et praktisk hjælpemiddel for forfattere, redaktører, kulturudvalgsmedlemmer og andre, der skal planlægge og udgive resultaterne af lokalhistoriske arbejder.

I 1984 udgav »Landslaget for lokalhistoria« en bog af Jørn Sandnes med titlen »Handbok i lokalhistoria« (anmeldt i HT bd. 85, 1985, s. 165f.), der er en bred redegørelse for lokalhistoriske metoder og teori, og den suppleres på fortræffelig måde af den foreliggende bog, der altså handler om hvordan selve publikationen af undersøgelserne kan foregå. Der er bestemt meget i bogen, der kan være af interesse for et dansk publikum. Dog må det nævnes, at det første kapitel drejer sig om det vist helt specielle norske forhold, at det er kommunerne, der direkte ansætter folk til at skrive den lokale historie, og der gives råd og vejledning i at få dette forhold til at fungere bedst muligt.

Noget af det nyttigste i bogen er efter min mening en fortræffelig oversigt over alle de mange tekniske begreber i forbindelse med en bogs trykning herunder ikke mindst hvilke specifikationer, der skal opstilles som grundlag for at indhente trykkeritilbud med hensyn til skrifttyper, skriftstørrelse, satsbredde og skydning, hvor de forskellige begreber forklares og suppleres med en alfabetisk liste over grafiske fagbegreber. Bogen indeholder endvidere en fyldig litteraturliste og en fortegnelse over de vigtigste samlinger af utrykt kildemateriale. Harald Winge understreger i sit kapitel om billedmateriale (s. 42), at det er vigtigt at tænke på illustrationerne helt fra projektets begyndelse. På den baggrund er det besynderligt, at der ikke i bogen er nogen som helst omtale af de tekniske og økonomiske problemer i forbindelse med illustrationer herunder spørgsmålet om farver.

Bogen må betegnes som en nyttig håndbog for alle, der beskæftiger sig med fremstilling af historisk litteratur.

Karl-Erik Frandsen

KARI VOGT, JORUNN BJØRGUM, KARIN GUNDERSEN og SISSEL LIE (red.): Kvinnes Kulturhistorie 1-2. Oslo, Universitetsforlaget. 700 s. Gennemillustreret. 595 nkr.

Dette omfattende værk, som forsøger at nyskrive den europæiske kulturhistorie fra antikken til i dag, er redigeret af en religionshistoriker, en historiker og to litterater og har mere end 100 forfattere, flest fra Norge men med enkelte bidrag fra Danmark, Sverige og Island. Bogen består af brede oversigtsartikler, temaartikler og portrætter af betydelige kvinder skrevet af folk, der har forstand på det, de skriver om, og for hvem det tit er lykkedes at skrive kort, præcist og journalistisk. Selvfølgelig er der også mindre gode artikler specielt i første bind, hvilket måske kan hænge sammen med, at det ikke er de tidlige perioder, kvindeforskere først har opdyrket.

Kvinnenes Kulturhistorie er med litteraturliste og sagregister en god opslagsbog. Den er underholdende og godt illustreret, men desværre er oplysningerne om billederne mangelfulde og fortegnelsen fejlagtig. Der er i det hele taget mange sjuskefejl. Værket er bygget kronologisk op og inddelt efter en traditionel

periodisering. Nybruddet ligger nok mere i den brede kulturopfattelse. Her er traditionel kultur som malerkunst, musik og litteratur og teaterhistorie, men også norsk brødkultur og strikning. I en perle af en kort artikel hører vi om Bethe, der kom vandrende fra Sverige og lærte de norske kvinder at væve damask. Indholdet overrasker. Der er portrætter af Barbara Cartland, verdens største producent af underholdningslitteratur, side om side med Karen Blixen, Agatha Christie og Pippi Langstrømpe. Vi hører om alt fra lærde og hellige kvinder til kvindelige sørovere og opdagelsesrejsende og får historien om den norske nationalret lutefisk. Tyngden ligger forståeligt nok på norsk historie med gode udblik til Norden og Europa. Takket være det fagligt brede forfatterkollektiv er kulturen skildret ud fra et tværfagligt perspektiv. Med held krydres fremstillingen af et par litterære indslag bl.a. af Dorrit Willumsen. Det kniber lidt mere med den historiske sammenhæng og udviklingslinjerne, på trods af at hvert tidsafsnit indledes med en større oversigt over kvinders liv og livsbetingelser, og på trods af at der er sammenfattende artikler om en række emner: tekstilkunst, kunsthåndværk osv.

Resultatet er ikke et nyt syn på kvindekulturen som sådan, dertil er værket for opsplittet, og intentionen har været en anden. Redaktørerne har villet beskrive kvinders evne til at overvinde forhindringerne i stedet for at gå i dybden med de begrænsninger, kvinder har været hæmmet af, og den usynliggørelse de har været udsat for. Vi præsenteres for en kompensatorisk eller parallel kvindehistorie, men ved at lægge vægten på de overskridende kvinder, der trådte ud af hjemmet og ud af en traditionel kvinderolle, accepteres også en historieopfattelse, der sætter focus på de offentlige sider af tilværelsen. Dog holder bogen sig rent faktisk ikke snævert til berømte kvinder og deres deltagelse i europæisk kunstliv og intellektuel historie, men påviser også mange skjulte og upåagtede aktiviteter indenfor kunsthåndværk, hjemmeindustri og børneopdragelse med artikler om husmorideologi, mors arbejde, arbejderhjem, reproduktion og undertrykkelse.

Bente Rosenbeck

M. L. BUSH: *Noble Privilege. The European Nobility* vol. I. Manchester University Press 1983. IX + 294 s. £ 27.50.

M. L. BUSH: *The English Aristocracy. A Comparative Synthesis*. Manchester University Press 1984. VII + 248 s. £ 17.50.

Det er et ejendommeligt tidernes tegn, at det påny er blevet fashionabelt at beskæftige sig med samfundets aristokratiske grupper. Dr. Michael Bush (Lecturer ved Manchester University) registrerer i sine bibliografier 6–700 titler, overvejende fra den seneste generation, men langt fra udtømmende. En forklaring kan være, at *aristokratfordømandet* ikke længere kan tjene nogen politisk mission, en anden, at adelen nødvendigvis må have en funktionel plads i moderne, socialhistorisk forskning udover den klassiske skurkerolle.

Ligeså iøjnefaldende er det, at dr. Bush – blandt mange andre historikere – lægger vægt på at behandle det engelske aristokrati i det bredest mulige tidsperspektiv (fra angelsachsisk tid til vor egen) og på at anskue det engelske